

Innst. 338 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 9 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for 2010

Til Stortinget

1. Sammendrag

Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Personlige varamedlemmer</i>
Snorre Serigstad Valen (SV), leder	Erling Sande (Sp)
Morten Høglund (FrP), nestleder	Bård Hoksrud (FrP)
Sigvald Oppebøen Hansen (A)	Kari Henriksen (A)
Susanne Bratli (A)	Thomas Breen (A)
Åse Michaelsen (FrP)	Geir Jørgen Bekkevold (KrF)
Trond Helleland (H)	Peter Skovholt Gitmark (H)

1.1 Generelt

OSSEs parlamentariske forsamling ble opprettet i 1991 og har en rådgivende funksjon i forhold til OSSEs ministerråd. Forsamlingens formål er å bidra til interparlamentarisk dialog og samarbeid, fremme utviklingen av demokratiske institusjoner, bidra til konfliktforebygging og konfliktløsning, drøfte politiske tema av betydning for organisasjonen og etterse gjennomføringen av OSSEs vedtak. Den omfatter ca. 320 medlemmer fra 55 parlamenter. I tillegg har 5 land i Nord-Afrika og Midtøsten status som middelhavspartnere.

Forsamlingen gir parlamentarikere en arena for menings- og erfaringsutveksling når det gjelder sikkerhetsspørsmål, og den gir OSSE økt demokratisk legitimitet. Den spiller videre en sentral rolle i forbindelse med valgobservasjoner, hvor den samarbeider

med OSSEs kontor for demokratiske institusjoner og menneskerettigheter (ODIHR). Forsamlingens historiske grunnlag om parlamentarisk dialog på tvers av skillelinjer fremstår som meget aktuelt i dagens Europa. Det er derfor viktig at norske parlamentarikere deltar i dette samarbeidet.

Det er etablert tre faste komiteer: for politiske og sikkerhetsmessige spørsmål, for økonomi, vitenskap, teknologi og miljøvern, og for demokrati, menneskerettigheter og humanitære saker.

OSSE PAs viktigste møter er hovedsesjonene som finner sted hver sommer. I 2010 fant denne sted i Oslo i perioden 6.–10. juli med Stortinget som vertskap. I tillegg arrangeres det et vintermøte i Wien, et høstmøte og annethvert år en økonomisk konferanse. Forsamlingen har etablert ad hoc-komiteer som tar opp ulike situasjoner i OSSE-regionen. En slik

komité er blant annet etablert for Hviterussland, hvor et av formålene er å fremme dialog mellom landets regjering og opposisjonen.

1.2 Hovedspørsmål

Under vintermøtet i Wien 18.–19. februar ble parlamentarikerne orientert av lederne for sentrale OSSE-institusjoner om status og utfordringer på sine områder. OSSE-formannskapet i 2010, Kasakhstan, redegjorde for sine prioriteringer. Møtet ga som sedvanlig også god mulighet for kontakt med den norske delegasjonen til OSSE. Årets spesialdebatt var viet situasjonen i Afghanistan, og mange delegater holdt innlegg. Delegasjonsleder Snorre Serigstad Valen fremholdt at folkeopinionen i mange OSSE-land viste økende skepsis til krigsoperasjonene ledet av vestlige land, og at politikerne må ta hensyn til dette. Han understreket at det kun er en politisk løsning, ikke en militær, som kan gjøre slutt på konflikten. Han informerte om at satsing på kvinner vil utgjøre en viktig del av Norges innsats i landet i tiden framover. Kasakhstans utenriksminister Saudabayeva sa i sitt innlegg at Afghanistan vil stå sentralt på toppmøtet man håpet å arrangere senere samme år. Når det gjaldt utviklingen i eget land, sa han at moderniseringsprosessen vil fortsette, og at fred og harmonisk sameksistens mellom dets ulike folk forblir en overordnet prioritet.

Den 19. hovedsesjonen fant sted i Oslo 6.–10. juli med Stortinget som vertskap. Hovedtemaet var «rettsstaten: bekjempelse av internasjonal kriminalitet og korrupsjon». Stortingspresidenten holdt innlegg under åpningsmøtet hvor han understreket relevansen av årets hovedtema siden det representerer utfordringer alle OSSE-land er berørt av. Han uttrykte også håp om at krisen i Kirgisistan fant en fredelig løsning og han tok til orde for parlamentarisk støtte til kreftene som arbeidet for en fredelig og demokratisk utvikling i landet. Også utenriksministeren deltok med innlegg under åpningen. I dette understreket han at OSSE, med sin brede og mangfoldige medlemsmasse, har særlige forutsetninger for konfliktforebyggende innsats. Sesjonens sluttdokument, «The Oslo Declaration», inneholdt resolusjoner med anbefalinger til OSSE og organisasjonens medlemsland. Resolusjonene fra de tre hovedkomiteene tok til orde for en ny giv i kampen mot internasjonal kriminalitet og korrupsjon og styrking av eksisterende tiltak.

Det ble også vedtatt 33 tilleggsgresolusjoner om en rekke temaer, bl.a. situasjonen i Kirgisistan. I denne ble det gitt støtte til opprettelsen av en internasjonal undersøkelseskommisjon som skulle se på årsakene til voldsbruken man hadde vært vitne til i den sørlige delen av landet. Morten Høglund, nestleder i den nor-

ske delegasjonen, hadde i forkant av konferansen foreslått en tilleggsresolusjon om Arktis, som pekte på muligheter og utfordringer sett i lys av ismelting og klimaendringer. Hele den norske delegasjonen stilte seg bak initiativet. Teksten viste også til forsamlingens resolusjon av 2009 med brodd mot EUs importforbud mot selprodukter. Resolusjonen ble vedtatt med stort flertall og med bare små endringer.

Hovedsesjonen omfattet også et eget seminar om temaet «integrasjon av multi-etniske samfunn: et svar på sikkerhetsutfordringer». OSSEs høykommissær for nasjonale minoriteter, Knut Vollebæk, sto i spissen for dette. I sin tale pekte han på viktigheten av at integrasjon skjer med respekt for mangfold, og at minoriteter ikke må bygge opp parallelle samfunn som alternativ til staten. Han fremholdt den viktige rollen til utdanning og utdanningssystemer i å forebygge etniske konflikter. Antall spørsmål fra parlamentarikerne i salen vitnet om stor interesse for tematikken.

Et annet arrangement som tiltrakk et høyt antall deltakere, var den tradisjonelle lunsjen om likestillings spørsmål. Stortingets 3. visepresident Marit Nybakk var hovedtaler og redegjorde for norske erfaringer, herunder kvotering i bedriftsstyrer, og viktigheten av sikkerhetsrådsresolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. På sesjonens siste dag ble Petros Efthymiou fra Hellas valgt til ny president for forsamlingen.

Høstsesjonen fant sted i Palermo 8.–11. oktober og rettet søkelyset mot bekjempelse av internasjonal kriminalitet og korrupsjon. En egen bolk var viet menneskehandel, og Åse Michaelsen holdt innlegg hvor hun etterlyste bedre koordinering og samarbeid mellom landenes politi- og justismyndigheter. Snorre Serigstad Valen omtalte det norske forbudet mot kjøp av seksuelle tjenester og mente det var noe andre land kunne høste nyttige erfaringer av. Han understreket at menneskehandel vil finne sted så lenge man betrakter mennesker som handelsvare.

Delegasjonen deltok på et stort antall valgobservasjonsoppdrag, spesielt i andre halvår. Det ble sendt observatører til valg i følgende land: Tadsjikistan, Bosnia-Hercegovina, Kirgisistan, USA, Moldova, Aserbajdsjan og Hviterussland. Under parlamentsvalget i Kirgisistan var det Morten Høglund som ledet OSSEs korttidsobservatører.

1.–2. desember ble det i Astana avholdt toppmøte i OSSE, det første på elleve år. De nasjonale parlamentarikerdelegasjonene deltok ikke, men OSSE PAs president var invitert til å holde innlegg. Selv om toppmøtet ikke resulterte i et konkret handlingsprogram, har det gitt enkelte positive impulser til arbeidet i OSSE som parlamentarikerforsamlingen også vil merke.

1.3 Delegasjonens arbeid i 2011

OSSE PAs deltakelse i valgobservasjonsoppdrag er et konkret og viktig bidrag til OSSEs målsettinger om demokratiutvikling og støtte til menneskerettigheter. Innsatsen til observatørene som sendes ut fra de nasjonale delegasjonene, blir høyt verdsatt. Delegasjonen finner det derfor naturlig å fremheve valgobservasjon som et satsingsområde. I februar 2011 avholdes et kurs i valgobservasjon for OSSE PA-delegasjonen og medlemmer fra andre delegasjoner som sender valgobservatører, i regi av Senter for menneskerettigheter/NORDEM ved Universitetet i Oslo.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, viser til at OSSEs parlamentariske forsamling i likhet med andre parlamentariske forsamlinger, blant annet har til mål å bidra til parlamentarisk dialog og samarbeid

og å fremme utviklingen av demokratiske institusjoner. Organisasjonen er en arena for informasjon og erfaringsutveksling og fyller en viktig funksjon som deltaker i valgobservatøroppdrag i store deler av verden.

Komiteen registrerer at OSSE har tre faste komiteer; for politiske og sikkerhetsmessige spørsmål, for økonomi, vitenskap teknologi og miljøvern, og for demokrati, menneskerettigheter og humanitære saker. Temaer i 2010 har blant andre vært utviklingen i Afghanistan, rettsstaten – bekjempelse av internasjonal kriminalitet og korrupsjon, menneskehandel og integrering av multietniske samfunn.

Komiteen vil peke på at flere av disse saksområdene også undergis behandling i andre parlamentarikerforsamlinger som for eksempel Den interparlamentariske union (IPU) og Europarådet, og vil understreke betydningen av at arbeidet i Stortingets internasjonale delegasjoner samordnes.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 9 S (2010–2011) – årsrapport fra Stortingets delegasjon til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europas (OSSEs) parlamentariske forsamling for 2010 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 18. mai 2011

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Tore Nordtun

ordfører

